

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2021. G.22, 5 november 2021

Bladluizen in wintergranen 2-4 november 2021

SAMENGEVAT

Net zoals vorige week tonen de gerstpercelen dat er zeker bladluizen aanwezig zijn. Op de tarwepercelen is dit momenteel nog beperkt. De populatie lijkt momenteel stabiel.

De waarnemingen en de evolutie ten opzichte van vorige week tonen dat momenteel nog niet algemeen behandeld moet worden, maar dat de wintergranen moeten opgevolgd worden. Behandelen is aangewezen vanaf het moment dat 5% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen. Zonder inzicht in de virulentie wordt een behandelingsdrempel van 10% bezette planten gehanteerd. Te snel behandelen heeft geen zin en leidt er mogelijk toe dat voor de winter nog een tweede keer moet behandeld worden. Hou hierbij ook de vochttoestand en de berijdbaarheid van de percelen in de gaten. Opvolging gebeurt in functie van zaaidatum, opkomst en aanwezigheid van maïs.

Tijdens de tweede week van de bladluistellingen door het LCG werden 22 Vlaamse percelen bezocht: 14 percelen wintergerst en 8 percelen wintertarwe. Dit betrof volgende locaties:

- in West-Vlaanderen: Gistel, Helkijn, Houtave, Houtem, Otegem, Poperinge, Zuienkerke en Zwevegem
- in Vlaams-Brabant: Bertem, Holsbeek, Lennik en Tienen
- in Limburg: Bommershoven, Engelmanshoven, Herderen, Jeuk, Koninksem, Nerem, Piringen en Ulbeek

WINTERGERST

De opgevolgde percelen wintergerst zijn gezaaid tussen 25 september en 10 oktober. De verst ontwikkelde gerst vertoont 4 à 5 blaadjes. Op de meeste percelen is de wintergerst nog niet verder dan 1 blad. In de wintergerst is gemiddeld 2% van de planten bezet met minstens één bladluis, gaande van 0% tot 7,3%. Het perceel in Lennik bevat het hoogste aantal bladluizen, met 7,3% bezette planten. Dit perceel toonde vorige week ook al een grote aantasting. Maar het breidde afgelopen week niet verder uit. Op basis van de percelen die de afgelopen 2 weken werden opgevolgd, kan gesteld worden dat de bladluispopulatie eerder stabiel bleef tot een beperkt uitbreiding. Op enkele percelen worden deze week zelfs minder luizen waargenomen.

WINTERTARWE

De opgevolgde wintertarwe percelen, zijn gezaaid tussen 13 en 17 oktober en hebben 1 blad. Het voorkomen van bladluizen is op deze percelen momenteel nog beperkt. Dit varieert van geen bladluizen tot 2,5% planten bezet met minstens één bladluis. Het perceel te Otegem, dat vorige week net opkwam en nog vrij was van bladluizen, toont nu 2,5% planten met 1 of meer bladluizen. De geogste maïs is daarin waarschijnlijk een belangrijke oorzaak. De waargenomen luizen deze week zijn voornamelijk ongevleugeld.

BEVORDERLIJKE FACTOREN VOOR DE AANWEZIGHEID VAN BLADLUIZEN

Omstandigheden bevorderlijk voor bladluisaantasting zijn:

- vroege zaai
- aanhoudend zacht weer
- nabijheid van met bladluizen geïnfecteerde maïsvelden
- beschutte ligging
- aanwezigheid in de directe omgeving van grassen, Japanse haver als vanggewas en graanopslag

Vooraf graanpercelen in de omgeving van maïs moeten zeer goed opgevolgd worden. Op percelen waar de granen opkomen vóór de maïsogst, is het zeer belangrijk de bladluisdruk goed op te volgen. Eens de maïs geogst (zeker bij mooi weer), kunnen de bladluizen massaal migreren naar de graanpercelen.

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	<u>2-4 november</u>			<u>25-26 oktober</u>			Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	
Limburg								
Bommershoven	9 oktober	1 blad	0,5%	2	-	-	-	Langs maïs en gras
Herderen	11 oktober	2 blad	2,8%	2	1 blad	1,5%	1	Langs maïs, gras en plantage
Jeuk	8 oktober	2 blad	1,3%	1	1 blad	4,3%	1	Langs gras, vanggewas en plantage
Koninksem	14 oktober	1 blad	0,3%	1	-	-	-	Langs gras, vanggewas en plantage
Nerem	7 oktober	2 blad	2,0%	2	2 blad	1,3%	2	Langs gras en plantage
Piringen	15 oktober	1 blad	0,8%	1	-	-	-	Langs gras, vanggewas en plantage
Ulbeek	10 oktober	2 blad	5,5%	2	1 blad	3,3%	2	Langs gras, vanggewas en plantage
Vlaams-Brabant								
Bertem	7 oktober	1 blad	1,3%	1	-	-	-	Onbeschut langs maïs
Holsbeek	17 oktober	1 blad	1,0%	1	-	-	-	Beschut langs bomen en hagen
Lennik	10 oktober	2 blad	7,3%	2	1 blad	7,0%	2	Onbeschut langs maïs en vanggewas
Tienen	11 oktober	1 blad	1,8%	1	1 blad	1,5%	1	Onbeschut langs maïs en gras
West-Vlaanderen								
Helkijn	25 september	4-5 blad	3,3%	1	3 blad	8,5%	2	Onbeschut, langs vanggewas
Poperinge			0,8%	1	-	-	-	
Zuienkerke	18 oktober	opkomst-1 blad	0,0%		-	-	-	Onbeschut

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	<u>2-4 november</u>			<u>25-26 oktober</u>			Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	
Limburg								
Bommershoven	17 oktober	1 blad	0,5%	1	-	-	-	Langs maïs, gras en plantage
Engelmanshoven	16 oktober	1 blad	0,5%	1	-	-	-	Langs maïs, gras, vanggewas en plantage
Vlaams-Brabant								
Lennik	16 oktober	1 blad	0,8%	1	-	-	-	Onbeschut langs gras en vanggewas
West-Vlaanderen								
Gistel	17 oktober	1 blad	0,8%	1	-	-	-	Onbeschut
Houtave	15 oktober	1 blad	1,3%	4	-	-	-	Onbeschut
Houtem (Veurne)	13 oktober	1 blad	0,0%		-	-	-	Onbeschut langs vanggewas
Otegem	14 oktober	1 blad	2,5%	1	opkomst	0,0%	0	Onbeschut langs maïsstoppel
St-Denijs (Zwevegem)	16 oktober	1 blad	0,8%	2				Onbeschut langs maïs en vanggewas

VOLGEND BERICHT: 10 november 2021

WERKWIJZE BLADLUISTELLINGEN IN WINTERGRANEN (WINTERGERST, WINTERTARWE, TRITICALE, SPELT)

Voor de controle op de aanwezigheid van bladluizen in het veld kunnen volgende methodes gebruikt worden:

- **Methode 1:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **planten willekeurig verspreid over het veld**, maar tenminste op één meter afstand van elkaar.

De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 200 planten. Zowel het aantal gecontroleerde planten, als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, wordt genoteerd. De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

- **Methode 2:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **meerdere vaste plaatsen verspreid in het veld** (bijvoorbeeld door meerdere rijen van 1 à 2 m lengte uit te zetten, verspreid over het perceel). Bij de eerste telling moet men zowel het aantal gecontroleerde planten als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, noteren. Vanaf de tweede telling moet dan enkel het aantal planten met aanwezigheid van luizen genoteerd worden (tenzij er tussen de eerste en tweede telling nog verdere opkomst van het graangewas is geweest, dan moet opnieuw het aantal gecontroleerde planten geteld worden). **De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 400 planten.** De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

Aandachtspunten bij de bladluistellingen:

- Enkel levende bladluizen worden geteld.
- De aanwezigheid van bladluizen moet zeer nauwkeurig en voorzichtig (oplettend dat de bladluizen niet afvallen van de graanplanten of wegvliegen) gecontroleerd worden, namelijk:
 - de bovenkant én de onderkant van de bladeren
 - het hartje van de bladeren zeker openen; de blaadjes zeker openvouwen indien deze nog opgerold zijn!
 - de oksel tussen de stengel en blad zeker openen
 - de stengel tot tegen de grond controleren!
 - ook de stengelbasis tot onder de grond. Dit is des te meer nodig bij koud(er) weer. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen tussen de stengels tot op het uitstoelingsplateau. Dit gebeurt buiten de uitgezette telzones indien gewerkt wordt met methode 2.
- Bladluizen kunnen aanwezig zijn:
 - in verschillende grootte, zelfs zeer klein wat betekent dat er zeer goed van dichtbij moet gekeken worden!
 - in verschillende kleur (lichtgroen, donkergroen, bruinachtig in functie van de soort bladluis)
- De aanwezigheid van bladluizen kan sterk verschillen van perceel tot perceel. Daarenboven kunnen de bladluizen op een perceel heterogeen verspreid voorkomen, met plaatselijk geen tot zeer weinig bladluizen en plaatselijk hoge aantastingsniveaus!
- De bladluistellingen gebeuren bij voorkeur tijdens de warmste uren van de namiddag.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant vzw
- Gemeentelijke Technische Tuinbouwschool te Merchtem